

Zbornik sudske prakse

Predmet T-402/20

**Zippo Manufacturing Co. i dr.
protiv
Europske komisije**

Presuda Općeg suda (treće vijeće) od 18. listopada 2023.

„Trgovinska politika – Uredba (EU) 2020/502 – Mjere koje su Sjedinjene Američke Države donijele u pogledu uvoza određenih sekundarnih proizvoda od aluminija i čelika – Unijina odluka o suspenziji trgovinskih koncesija i drugih jednakovrijednih obveza – Dodatne carine na uvoz proizvoda iz Sjedinjenih Američkih Država – Tužba za poništenje – Aktivna procesna legitimacija – Dopuštenost – Načelo dobre uprave – Pravo na saslušanje”

1. *Tužba za poništenje – Fizičke ili pravne osobe – Akti koji se na njih izravno i osobno odnose – Osobni utjecaj općeg akta – Pretpostavke – Uredba kojom se uvode mjere za ponovno postizanje ravnoteže koncesija u trgovinskim odnosima s trećom zemljom – Tužba poduzetnika koji je proizvođač izvoznik predmetnog proizvoda u Uniju – Postojanje posebne situacije koja ga izdvaja od svih drugih subjekata – Dopuštenost (čl. 263. četvrti stavak UFEU-a)*

(t. 22., 24., 26.-30.)

2. *Tužba za poništenje – Fizičke ili pravne osobe – Akti koji se na njih izravno i osobno odnose – Izravan utjecaj – Kriteriji – Uredba kojom se uvode mjere za ponovno postizanje ravnoteže koncesija u trgovinskim odnosima s trećom zemljom – Izravan utjecaj na poduzetnika koji je proizvođač izvoznik predmetnog proizvoda u Uniju (čl. 263. četvrti stavak UFEU-a)*

(t. 32., 33., 35.-43.)

3. *Tužba za poništenje – Pretpostavke dopuštenosti – Fizičke ili pravne osobe – Tužba koju je podnijelo više tužitelja protiv iste odluke – Aktivna procesna legitimacija jednoga od njih – Dopuštenost tužbe u njezinoj cijelosti (čl. 263. četvrti stavak UFEU-a)*

(t. 44.-46.)

4. *Tužba za poništenje – Pravni interes – Pravni interes koji se ocjenjuje u trenutku podnošenja tužbe – Uredba kojom se uvode mjere za ponovno postizanje ravnoteže koncesija u*

trgovinskim odnosima s trećom zemljom – Privremena suspenzija navedene uredbe tijekom postupka – Zadržavanje interesa tužitelja za ishodenje priznanja nezakonitosti pobijanoga akta

(čl. 263. četvrti stavak UFEU-a)

(t. 47.)

5. *Zajednička trgovinska politika – Obrana od prepreka trgovini – Zaštita od mjera koje je na uvoz određenih proizvoda donijela treća zemlja – Uredba kojom se uvode mjere za ponovno postizanje ravnoteže koncesija u trgovinskim odnosima s tom zemljom – Prikupljanje informacija prije donošenja navedene uredbe – Obavješćivanje zainteresiranih stranaka putem svih odgovarajućih sredstava javne komunikacije – Obveza obavješćivanja zainteresiranih stranaka objavom obavijesti u Službenom listu Europske unije – Nepostojanje (Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 41. st. 2. t. (a); Uredba br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 4. st. 1. i čl. 9. st. 1.)*

(t. 54.-58.)

6. *Zajednička trgovinska politika – Obrana od prepreka trgovini – Zaštita od mjera koje je na uvoz određenih proizvoda donijela treća zemlja – Poštovanje prava obrane – Pravo na saslušanje – Doseg – Poduzetnici koji su proizvođači ili izvoznici predmetnih proizvoda, a nisu sudjelovali u prikupljanju informacija – Uključenost – Pretpostavke – Identifikacija tijekom postupka donošenja (Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 41. st. 2. t. (a); Uredba br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 3. t. (c), čl. 4. st. 1., čl. 4. st. 2. t. (c) i čl. 9. st. 1.)*

(t. 59.-77.)

7. *Zajednička trgovinska politika – Obrana od prepreka trgovini – Zaštita od mjera koje je na uvoz određenih proizvoda donijela treća zemlja – Poštovanje prava obrane – Pravo na saslušanje – Povreda zbog nesavjetovanja s društvom identificiranim tijekom postupka donošenja navedene uredbe – Posljedica – Poništenje predmetne odluke – Pretpostavke – Mogućnost dotičnog poduzetnika da bolje osigura svoju obranu da nije bilo te nepravilnosti – Ocjena svakog slučaja pojedinačno (Sporazum WTO-a o zaštitnim mjerama, čl. 8. st. 2.; Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 41. st. 2. t. (a) i čl. 52. st. 1.; Uredba br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 9. st. 1.)*

(t. 78.-86.)

Kratak prikaz

Kao odgovor na to što su Sjedinjene Američke Države povećale carine na uvoz određenih sekundarnih proizvoda od aluminija i čelika, Europska komisija je u travnju 2020. smatrala potrebnim donijeti provedbene mjere za Uredbu br. 654/2014¹ o ostvarivanju prava Unije na primjenu i provedbu međunarodnih trgovinskih pravila. Nakon što je zatražila stav zainteresiranih stranaka u skladu s člankom 9. navedene uredbe, donijela je Provedbenu uredbu 2020/502², kojom se predviđa primjena dodatnih carina na uvoz metalnih upaljača otpornih na vjetar (u daljnjem tekstu: predmetni proizvodi) podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država.

Tužitelji, društvo Zippo Manufacturing Co. (u daljnjem tekstu: društvo ZMC), sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, i njegova društva kćeri Zippo GmbH i Zippo SAS, bave se proizvodnjom, distribucijom i stavljanjem na tržište predmetnih proizvoda u Europskoj uniji. Budući da nisu sudjelovali u prikupljanju informacija koje je zatražila Komisija, podnijeli su tužbu za poništenje sporne uredbe u dijelu u kojem se njezine odredbe primjenjuju na njih.

Komisija je protiv te tužbe istaknula prigovor nedopuštenosti navodeći da tužitelji nemaju aktivnu procesnu legitimaciju na temelju članka 263. četvrtog stavka UFEU-a jer se pobijana uredba na njih ne odnosi ni osobno ni izravno.

Odbivši taj prigovor nedopuštenosti, Opći je sud tužbu proglasio dopuštenom. Kad je riječ o meritumu, smatra da je tužbeni razlog koji se temelji na povredi načela dobre uprave osnovan te je, slijedom toga, poništio pobijanu uredbu u dijelu u kojem se odnosi na proizvode koje proizvode i distribuiraju tužitelji. U tom je pogledu Opći sud smatrao da je povrijeđeno pravo na saslušanje, na temelju članka 41. stavka 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), u postupku prikupljanja informacija koji je Komisija provela prije donošenja pobijane uredbe.

Ocjena Općeg suda

Opći je sud, kao prvo, ispitao dopuštenost tužbe, podsjećajući na to da, u skladu s člankom 263. četvrtim stavkom UFEU-a, fizička ili pravna osoba može pokrenuti postupak protiv akta opće primjene, kao što je to uredba, samo ako se akt o kojem je riječ izravno i osobno odnosi na nju.

Kad je riječ o osobnom utjecaju, Opći je sud smatrao da iz elemenata spisa proizlazi da postoji skup činjeničnih i pravnih elemenata koji čine posebnu situaciju koja društvo ZMC izdvaja od svih ostalih gospodarskih subjekata i koja dokazuje osobni utjecaj pobijane uredbe na njega. Naime, društvo ZMC je u dovoljnoj mjeri dokazalo da je, među ostalim, jedini proizvođač izvoznik predmetnih proizvoda iz Sjedinjenih Američkih Država u Uniju i da je država Pennsylvania, u kojoj društvo ZMC ima sjedište, jedna od država Sjedinjenih Američkih Država koje su uzete u obzir pri odabiru proizvoda koji su predmet mjera ponovnog postizanja ravnoteže.

¹ Uredba (EU) br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o ostvarivanju prava Unije na primjenu i provedbu međunarodnih trgovinskih pravila i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 3286/94 o utvrđivanju postupaka Zajednice u području zajedničke trgovinske politike kako bi se osiguralo ostvarivanje prava Zajednice prema međunarodnim trgovinskim pravilima, posebno onima utvrđenima pod okriljem Svjetske trgovinske organizacije (SL 2014., L 189, str. 50. i ispravak SL 2015., L 243, str. 14.)

² Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/502 od 6. travnja 2020. o određenim mjerama trgovinske politike u pogledu određenih proizvoda podrijetlom iz Sjedinjenih Američkih Država (SL 2020., L 109, str. 10., u daljnjem tekstu: pobijana uredba)

Što se tiče pretpostavke povezane s izravnim utjecajem, ona zahtijeva da budu ispunjena dva kriterija, to jest da akt izravno proizvodi učinke na pravnu situaciju pojedinca o kojem je riječ i da ne daje nikakvu diskrecijsku ovlast adresatima zaduženima za njegovu provedbu.

U tom je kontekstu Opći sud istaknuo, kao prvo, da države članice, zadužene za provedbu pobijane uredbe, nemaju nikakvu marginu prosudbe u pogledu predmetnih stopa dodatnih carina na uvoz u Uniju i uvođenja tih carina na predmetne proizvode. Kao drugo, utvrdio je, s jedne strane, da se na društvo ZMC, kao jedinog proizvođača izvoznika predmetnih proizvoda, izravno odnose negativne posljedice za kojima je išla Komisija kada je donijela spornu uredbu. S druge strane, sporna uredba, time što utječe na pravo pristupa tih proizvoda tržištu Unije, utječe i na pravo pristupa proizvoda društva ZMC, čime na njega proizvodi izravne pravne učinke.

Uzimajući u obzir, osobito, ta razmatranja, Opći je sud zaključio da se sporna uredba osobno i izravno odnosi na društvo ZMC i da ono, stoga, ima aktivnu procesnu legitimaciju u smislu članka 263. četvrtog stavka UFEU-a.

Kao drugo, kad je riječ o meritumu, Opći je sud ispitao prigovor tužiteljâ koji se temelji na povredi načela dobre uprave, osobito njihova prava na saslušanje.

U tom je pogledu podsjetio na to da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravo na saslušanje, kao načelo i temeljno pravo pravnog poretka Unije zajamčeno člankom 41. stavkom 2. točkom (a) Povelje, primjenjuje u svim postupcima koji bi mogli rezultirati aktom koji negativno utječe, odnosno aktom koji može nepovoljno utjecati na interese pojedinca ili dotične države članice. Usto, to se pravo primjenjuje čak i ako ne postoje posebni propisi.

U konkretnom je slučaju Opći sud, s jedne strane, napomenuo da nijedna odredba Uredbe br. 654/2014 ne isključuje niti izričito ograničava pravo na saslušanje poduzetnikâ čiji proizvodi podliježu mjerama ponovnog postizanja ravnoteže predviđenima provedbenim aktom koji je Komisija donijela u skladu s navedenom uredbom. Usto, članak 9. stavak 1. navedene uredbe, u dijelu u kojem se njime predviđa Komisijina obveza da prikuplja informacije i stavove o gospodarskim interesima Unije u vezi s određenom robom ili određenim uslugama ili u određenim sektorima, ne predstavlja provedbu prava na saslušanje navedenih poduzetnika. Točno je da se ne može isključiti da poduzetnik koji je sudjelovao u takvom prikupljanju informacija može korisno i učinkovito istaknuti svoje interese ili elemente koji se odnose na njegovu osobnu situaciju. Međutim, kada poduzetnik, na čije bi interese mogle nepovoljno utjecati te mjere za ponovno postizanje ravnoteže, nije sudjelovao u takvom prikupljanju informacija, ne može se smatrati da se njegovo pravo na saslušanje poštovalo samo zato što je Komisija ispunila svoju obvezu organizacije navedenog prikupljanja.

S druge strane, mjera ponovnog postizanja ravnoteže donesena na temelju Uredbe br. 654/2014 može nepovoljno utjecati na interese poduzetnikâ izvoznikâ proizvoda na koje se odnosi ta mjera, čak i ako ona nije donesena u pojedinačnom postupku pokrenutom protiv tih poduzetnika. Iz toga slijedi da se potonji mogu pozivati na pravo na saslušanje, osobito u slučaju kao što je to ovaj, u kojem je Komisija pri provođenju postupka donošenja provedbenog akta identificirala navedene poduzetnike.

Taj se zaključak ne može dovesti u pitanje Komisijinom argumentacijom prema kojoj ona nije imala dovoljno vremena da sasluša tužitelje tijekom postupka donošenja pobijane uredbe, s obzirom na to da je ona trebala biti donesena uz poštovanje rokova predviđenih Sporazumom Svjetske trgovinske organizacije (WTO) o zaštitnim mjerama.

Naime, na Komisiji je da, s jedne strane, osigura poštovanje rokova koji proizlaze iz Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama i, s druge strane, da sasluša tužitelje, koji su imali pravo na saslušanje tijekom postupka donošenja sporne uredbe. Međutim, budući da Komisija nije dokazala svoju nemogućnost da učinkovito sasluša tužitelje tijekom navedenog postupka, Opći je sud smatrao da je raspolagala vremenom koje je potrebno da tužiteljima omogući da ostvare svoje pravo na saslušanje.

Kad je riječ o posljedicama koje proizlaze iz te postupovne nepravilnosti, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da povreda pravâ obrane dovodi do poništenja odluke donesene na kraju postupka samo ako je navedeni postupak bez te nepravilnosti mogao imati drukčiji ishod. Taj je zahtjev ispunjen ako dotični poduzetnik dokaže da je mogao bolje osigurati svoju obranu da nije bilo navedene nepravilnosti.

U ovom je slučaju Opći sud smatrao da su se tužitelji, da su mogli ostvariti svoje pravo na saslušanje tijekom postupka, mogli pozvati na argumente istaknute u tužbi i na taj način bolje osigurati svoju obranu. Usto, budući da je društvo ZMC jedini proizvođač izvoznik predmetnih proizvoda, ne može se isključiti da je sporna uredba mogla imati drukčiji sadržaj.

S obzirom na ta razmatranja, Opći je sud utvrdio da je povreda prava tužiteljâ na saslušanje mogla utjecati na ishod postupka i slijedom toga poništio spornu uredbu u dijelu u kojem se odnosi na predmetne proizvode.